Tom-Henrik Sirviö 30.10.2023

Asumistuen uudistamisesta

- Hallituksen asumistukiuudistuksessa muutetaan useita asumistuen elementtejä, mikä heikentää merkittävästi pienituloisten työssäkäyvien ja osa-aikaista työtä tekevien asemaa, kun **asumistuesta häviää jopa 80 %**.
- Parempi ratkaisu uudistukselle olisi ollut muuttaa vain osaa asumistuen elementeistä, jolloin leikkausten vaikutus pienituloisiin työssäkäyviin olisi rajoittunut muutamiin kymmeniin prosentteihin.
- Pienituloisten työssäkäyvien asemaa voitaisiin myös vahvistaa esimerkiksi nostamalla asumistuen ansiotulovähennystä.

Hallitus on päättänyt uudistaa asumistukea. Uudistumisehdotukset laskevat toteutuessaan asumistukea merkittävästi, koska niin moniin asumistuen elementteihin ollaan puuttumassa. Merkittävimmät muutokset asumistuessa kohdistuvat

- perusomavastuuseen, joka nousee 42 prosentista 50 prosenttiin
- asumistuen ansiotulovähennykseen, joka poistetaan
- asumistuen kuntaryhmiin, kun ensimmäinen kuntaryhmä poistetaan
- asumistuen huomiointiprosenttiin, kun jatkossa asumistuki on 70 prosenttia perusomavastuun ja hyväksyttävien menojen erotuksesta nykyisen 80 prosentin sijaan
- asumistuen laskukaavassa oleviin kotitaloudessa olevien aikuisen ja lapsen kertoimiin, joista aikuisen kerrointa pienennetään ja lapsen kerrointa kasvatetaan.

Asumistuen leikkaukset osuvat lujasti pienituloisiin työssäkäyviin. Hallitus olisi voinut valita toisenlaisen asumistuen uudistamisen mallin, jossa vain osaa asumistuen elementeistä olisi muutettu. Näin säästöt olisivat olleet pienemmät, mutta myös isku yksilön taloudelle olisi ollut pienempi.

Tätä havainnollistetaan alla olevissa laskelmissa, joissa esitetään asumistuen muutoksia erilaisten asumistuen muutosehdotusten osalta. Laskelmissa on kuvattu asumistuen määrää Helsingissä yksin asuvalle esimerkiksi osa-aikatyötä tekevälle henkilölle, jonka ansiotulot ovat 1250€/kk. Lisäksi katsotaan tilannetta Helsingissä asuvalle yksinhuoltajalle, jonka ansiotulot ovat 2500€/kk.

Laskelmissa lähtökohta on nykylainsäädännön mukainen asumistuki. Ensimmäisessä kuviossa näytetään tilanne hallituksen esityksen mukaisten muutosten jälkeen. Muissa kuvioissa katsotaan, mitä asumistuen tasolla näissä kahdessa tilanteessa tapahtuisi, jos vain yhtä elementtiä muutettaisiin. Muutosehdotukset ovat hallituksen esityksen mukaisia eli esimerkiksi aikuisen ja lapsen kertoimet muuttuvat siten kuin ne hallituksen esityksessä muuttuvat.

Tom-Henrik Sirviö 30.10.2023

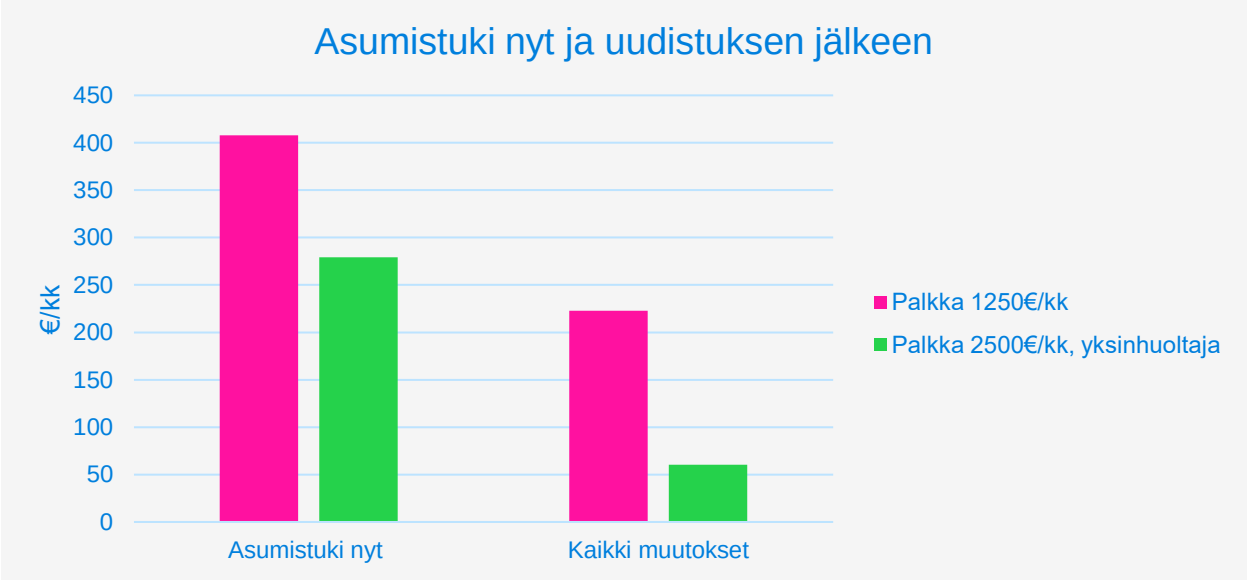

Asumistuki pienenee erityisen merkittävästi, kun kaikki hallituksen esityksen mukaiset muutokset tehdään. Jos sen sijaan tehtäisiin vain yksittäisiä muutoksia, isku pienituloisiin työssäkäyviin olisi huomattavasti pienempi. Euromääräisesti asumistuen uudistamisen vaikutus on näissä esimerkkitapauksissa lähes 200 euroa kuukaudessa tai jopa sen yli. Jos sen sijaan uudistettaisiin vain osaa asumistuen elementeistä, **rajoittuisivat muutokset noin 100 euroon kuukaudessa**.

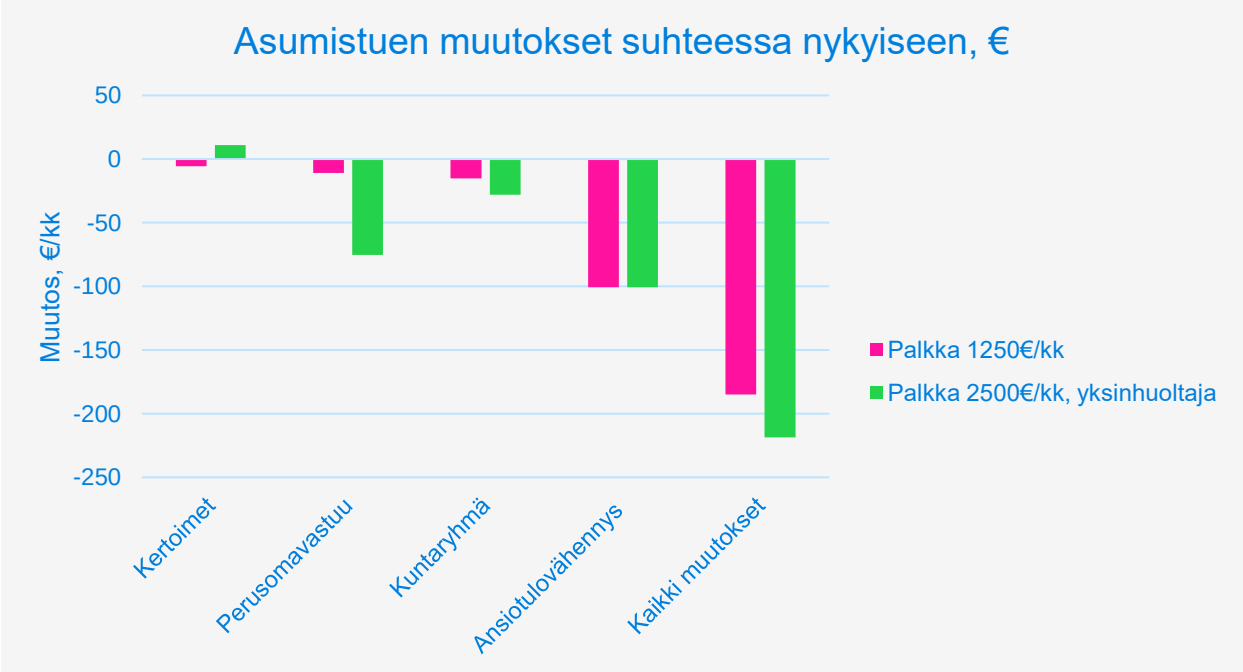

Muutokset ovat suuria myös suhteessa asumistuen nykytasoon. Yksinhuoltajan asumistuki tippuu hallituksen esityksen mukaan lähes 80 prosenttia. Valitsemalla yksittäiset muutokset asumistuen pienenemistä voitaisiin rajoittaa muutamiin kymmeniin prosentteihin suhteessa

Tom-Henrik Sirviö 30.10.2023

asumistuen nykyiseen tasoon. Sekin voi olla kotitalouksille todella merkittävä osa tuloja, mutta olisi kuitenkin nykyisen ehdotuksen iskua huomattavasti pienempi.

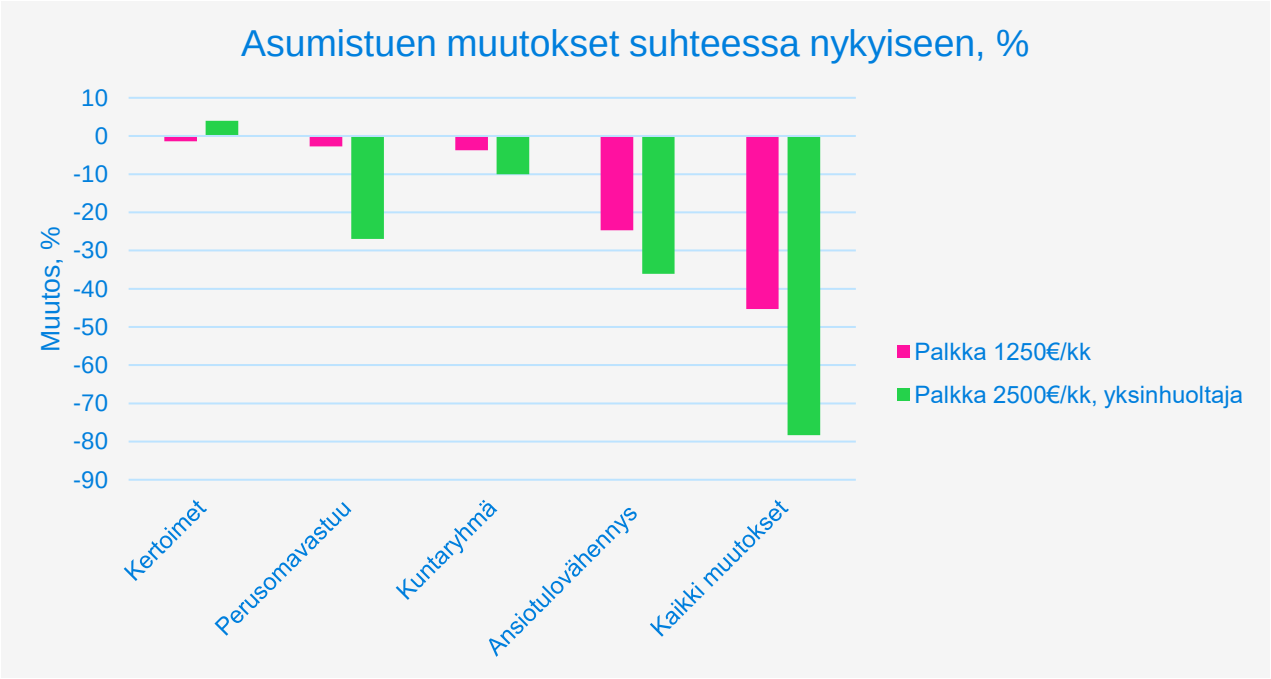

Valitsemalla yksittäisiä muutettavia elementtejä asumistuen leikkauksien vaikutuksia saataisiin siis kohtuullistettua. Leikkausten vaikutus julkiseen talouteen olisi pienempi, mutta ihmisiä ei ajettaisi niin laajamittaisesti toimeentulotuen piiriin. Toisaalta pienituloisille työssäkäyville ongelmaksi voi muodostua myös **omistusasumisen asumistuen poisto**. Edellä kuvatuissa tilanteissa asumistukea ei jatkossa saisi ollenkaan, jos perheet asuisivat omistusasunnossa.

Lisätietoja: Ekonomisti Tom-Henrik Sirviö, STTK, 040 684 2251, tom-henrik.sirvio@sttk.fi